

การใช้ทรัพยากรห้องสมุดเพื่อประกอบการสอนของคณาจารย์ทางด้านสังคมศาสตร์

มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์

นางสาวพูลสุข น้าสุนีย์

ศูนย์วิทยทรัพยากร

วิทยานิพนธ์นี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. ๒๕๒๗

ISBN 974-563-448-4

010992

I16728985

Ⓢ

THE UTILIZATION OF LIBRARY RESOURCES FOR TEACHING
BY THE FACULTY MEMBERS IN THE SOCIAL SCIENCES OF
KASETSART UNIVERSITY

Miss Poolsook Nasunee

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Graduate School

Chulalongkorn University

1984

ISBN 974-563-448-4

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การใช้ทรัพยากรห้องสมุด เพื่อประกอบการสอนของคณาจารย์ทาง
 ด้านสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์
 ชื่อนิสิต นางสาวพูลสุข น้าสุนีย์
 อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชลธิชา สุทธิมิตรกุล
 ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์
 ปีการศึกษา ๒๕๖๖

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาการใช้ทรัพยากรห้องสมุด ตลอดจนจนปัญหา
 ความต้องการ และความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการใช้ทรัพยากรห้องสมุดของคณาจารย์
 ทางด้านสังคมศาสตร์ เพื่อประกอบการสอน โดยนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการ
 ปรับปรุงทรัพยากรห้องสมุด เพื่อสนองความต้องการของคณาจารย์ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ในการดำเนินการวิจัย ได้ส่งแบบสอบถามถึงคณาจารย์ทางด้านสังคมศาสตร์
 ชั้นได้แก่ คณาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจ คณะศึกษาศาสตร์ และคณะ
 สังคมศาสตร์ รวม ๒๓๐ ชุด ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา ๑๔๑ ชุด คิดเป็นร้อยละ
 ๔๓.๐๔ ของแบบสอบถามที่แจกไป

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า คณาจารย์ที่เคยใช้สำนักหอสมุดมีทั้งหมด ๑๒๒ คน คิดเป็น
 ร้อยละ ๖๓.๘๗ และคณาจารย์ที่ไม่เคยใช้มีทั้งหมด ๖๔ คน คิดเป็นร้อยละ ๓๖.๑๓
 คณาจารย์ที่ไม่เคยใช้สำนักหอสมุดจะใช้ห้องสมุดคณะเพื่อประกอบการสอนเป็นส่วนใหญ่ และ
 ให้เหตุผลสำคัญในการไม่ใช้ว่า ใช้หนังสือส่วนตัว รองลงมา ทรัพยากรห้องสมุดไม่ตรงกับ
 ความต้องการ

สำหรับคณาจารย์ที่เคยใช้ส่วนใหญ่จะใช้สำนักหอสมุด ๒-๓ เดือน ต่อครั้ง โดย
 มีจุดมุ่งหมายส่วนใหญ่เพื่อใช้บริการจ่าย-รับ และวิธีค้นหาทรัพยากรห้องสมุดส่วนใหญ่ค้นจาก
 คู่มือรายการ ในด้านการใช้ทรัพยากรห้องสมุดประเภทต่าง ๆ เพื่อประกอบการสอน
 โดยเฉลี่ยใช้หนังสือภาษาอังกฤษมากที่สุด ในระดับปานกลาง ทรัพยากรห้องสมุดที่ใช้ใน
 ระดับน้อย คือ หนังสือภาษาไทย วารสาร วิทยานิพนธ์ สิ่งพิมพ์รัฐบาล และจุลสาร ส่วน

ทรัพยากรห้องสมุดที่คณาจารย์ส่วนใหญ่ไม่เคยใช้ ได้แก่ หนังสืออ้างอิง หนังสือพิมพ์ และ
โสตทัศนวัสดุ เกี่ยวกับความเพียงพอของทรัพยากรห้องสมุดคณาจารย์ทางด้านสังคมศาสตร์
เห็นว่าไม่เพียงพอทุกประเภท ยกเว้น หนังสือพิมพ์

เมื่อจำแนกการใช้ตามหมวดวิชาใหญ่ ๆ ปรากฏว่า ในหมวดสังคมศาสตร์
คณาจารย์ส่วนใหญ่ใช้ทรัพยากรในสาขาเศรษฐศาสตร์ ในหมวดมนุษยศาสตร์ใช้สาขา
ปรัชญา ศาสนา และในหมวดวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ใช้สาขาสถิติ

ปัญหาที่คณาจารย์ส่วนใหญ่ประสบในการใช้ทรัพยากรห้องสมุดประเภทหนังสือ
หนังสืออ้างอิง วารสาร และสิ่งพิมพ์รัฐบาล ได้แก่ ปัญหาด้านเนื้อหา เช่น ทรัพยากรชื่อ
เรื่องที่ต้องการ ไม่มีในห้องสมุด ปัญหาด้านความเพียงพอ เช่น ทรัพยากรชื่อเรื่องที่
ต้องการมีน้อยฉบับ และทรัพยากรในสาขาวิชาที่สอนมีจำนวนน้อย และปัญหาด้านความ
ทันสมัย เช่น ทรัพยากรเก่า ล้าสมัย นอกจากนี้ ยังประสบปัญหาไม่มีรายชื่อวิทยานิพนธ์
ของสถาบันอื่น ๆ โสตทัศนวัสดุในสาขาวิชาที่สอนมีน้อย และปัญหาในการใช้สำนักหอสมุด
คือ สำนักหอสมุดมีอากาศร้อนอบอ้าว

ความต้องการของคณาจารย์ในด้านการจัดหาทรัพยากรในสาขาวิชาต่าง ๆ พบว่า
คณาจารย์คณะเศรษฐศาสตร์ฯ ต้องการทรัพยากรในสาขาเศรษฐศาสตร์ สาขาบริหาร
ธุรกิจ และสาขาการเงินการบัญชี คณาจารย์คณะศึกษาศาสตร์ต้องการในสาขาการศึกษา
สาขาพลศึกษา และสาขาจิตวิทยา คณาจารย์คณะสังคมศาสตร์ต้องการในสาขาสังคมวิทยา
สาขาจิตวิทยา สาขารัฐศาสตร์ และสาขามานุษยวิทยา นอกจากนี้ คณาจารย์ทางด้าน
สังคมศาสตร์ยังมีความต้องการในการใช้ทรัพยากรห้องสมุดเกือบทุกประเภท ความต้องการ
ที่มีระดับสูงมากกว่าความต้องการอื่น ๆ คือ ความต้องการให้สำนักหอสมุดส่งรายชื่อหนังสือ
ใหม่ของสำนักพิมพ์ต่าง ๆ ให้พิจารณาเลือกซื้อ ความต้องการมีส่วนร่วมในการเสนอชื่อหนังสือ
ที่ต้องการ ความต้องการในการส่งรายชื่อหนังสือใหม่แจ้งแก่อาจารย์ และให้ส่งข่าวสาร
ห้องสมุดไปตามภาควิชา เป็นประจำ

ข้อเสนอแนะ

1. ควรหาวิธีที่ทำให้คณาจารย์มาใช้สำนักหอสมุดให้มากขึ้น โดยร่วมมือกับคณะต่าง ๆ ในการจัดหาทรัพยากรห้องสมุดให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เช่น หลีกเลี่ยงการจัดหาทรัพยากรที่ซ้ำซ้อนกับห้องสมุดคณะ และจัดหาทรัพยากรที่สามารถใช้ร่วมกันได้หลายคณะ
2. ควรเน้นการประชาสัมพันธ์ให้กว้างขวางมากขึ้น โดยผ่านทางข่าวสารห้องสมุด เพื่อให้คณาจารย์ได้ใช้ทรัพยากรห้องสมุดทุกประเภท และได้รับประโยชน์อย่างคุ้มค่า
3. ควรจัดแบ่งงบประมาณในการจัดซื้อทรัพยากรประเภทต่าง ๆ ให้ได้สัดส่วนสมดุลย์ กับความต้องการของคณาจารย์ทางด้านสังคมศาสตร์ในแต่ละสาขาวิชา รวมทั้งจัดหาทรัพยากรที่ทันสมัย และทันต่อเหตุการณ์
4. ควรจัดเก็บรายชื่อวิทยานิพนธ์ของสถาบันอื่น ๆ ไว้ในห้องวิทยานิพนธ์โดยเฉพาะ เพื่อให้ผู้ใช้เข้าถึงรายชื่อเหล่านั้น รวมทั้งรายชื่อของทรัพยากรประเภทต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ต้องการใช้สามารถติดตามได้
5. ควรจัดซื้อโสตทัศนวัสดุ โดยปรึกษาหรือขอความร่วมมือจากอาจารย์ประจำภาควิชาต่าง ๆ และควรจัดกิจกรรม และจัดนิทรรศการเกี่ยวกับโสตทัศนวัสดุ เพื่อเป็นการประชาสัมพันธ์ ให้มีผู้มาใช้โสตทัศนวัสดุมากขึ้น
6. คณาจารย์ควรแสดงความสนใจอย่างจริงจัง ในการร่วมมือกับภาควิชาของตน ในการเสนอรายชื่อทรัพยากรห้องสมุดประเภทต่าง ๆ แก่สำนักหอสมุดและควรเสนอแนะโดยทั่วถึงกัน ทั้งนี้เพื่อป้องกันการมีทรัพยากร เฉพาะสาขาใดสาขาหนึ่งมากเกินไป

Thesis Title The Utilization of Library Resources for
Teaching by the Faculty Members in the Social
Sciences of Kasetsart University

Name Miss Poolsook Nasunee

Thesis Advisor Assistant Professor Chonthicha Sutthinirunkul

Department Library Science

Academic year 1983

ABSTRACT

The purposes of this research are studying the utilization of library resources for teaching by the faculty members in the Social Sciences of Kasetsart University, and investigating into such problems as user information seeking behavior, user needs as well as user expectation of informational resources to be provided by the main library in support of their instructional processes. Research results will be potentially used for the formulation of the library resources development policy at Kasetsart University Main Library.

Questionnaires were distributed to 230 faculty members from the Economics, Education and Social Sciences Faculty 83.04 percent or 191 questionnaires were completed and returned.

Findings revealed that the actual users comprised 122 or 63.87 percent of the total respondents and 69 or 36.13 percent were counted as non-user. The reasons can be operationally explained that most of the non-users depended upon the faculty libraries and their personal collections when searching for

materials for course preparation. Others considered the resources available at the Main Library were irrelevant to their needs.

A majority of the actual users used the Main Library once every few months to borrow books, searched the main catalog primarily for needed items, and used various types of materials. In preparation for courses, English textbooks were used mostly in the contrary of Thai books, periodicals, thesis, government documents and vertical files. Reference books, newspapers and audio-visual materials were never used by most of the faculty members. Most of the actual users considered all types of library resources in the social sciences at the main library inadequately accessible.

In analyzing into particular subjects of the social sciences the data illustrated that the faculty members used mostly economics literature. For humanities subjects, the faculty members used mostly philosophy and religion literature. And, for the science and technology subjects, the faculty members used mostly statistical literature.

Problems facing most faculty members in using textbooks, reference books, periodicals and government documents are critical in terms of subject contents and needed titles not available in the main library. Certain resources useful for courses in the social sciences are very limited in number. Thesis lists of other institutions as well as audio-visual materials are not completely available. The faculty found the main library to be very hot and uncomfortable.

21

In surveying user needs, it was found that members of the faculty of Economics needed resources in the fields of economics, business administration, and finance and accounting. Members of the Faculty of Education needed resources in education, physical education and psychology. The Social Science faculty needed resources in sociology, psychology political science and anthropology. The faculty needs of other library services are that circulation of publishers' catalogs, monthly libraries accession lists and library newsletters.

Recommendations

1. Centralized resources **acquisition** should be administered in order that resources provided cover adequate and appropriate subjects, avoid duplicated copies hence more effective resource sharing.
2. Emphasis on public relation through library newsletter should be promoted to create awareness among the faculty members of library activities and that resources can be used cost effectively.
3. Funds for acquiring up to-date and relevant material should be given balanced weight in relation to the allocation of material on other subjects.
4. Thesis lists and bibliographies held by other institutions should be provided for easy access to all users.
5. Audio-visual material should be provided according to faculty's recommendation. Exhibition as well as displays of audio-visual equipment should be presented and publicized to attract wider range of users.
6. Action on all-faculty-equal participation in selection process of library resources should be taken more actively.

ญ

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาของ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชลธิชา สุทธินิรันดรกุล ที่รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และเป็นผู้ควบคุมการวิจัย ซึ่งได้ให้คำแนะนำช่วยเหลือและช่วยตรวจแก้ไขด้วยดีตลอดมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ศจี จันทร์มิล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณพิมล กุลบุญ อาจารย์ประจำภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ และคุณพิบูลศิลป์ วัฒนะพงศ์ ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่รับเป็นประธานและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รวมทั้ง รองศาสตราจารย์ ดร. สรชัย พิศาลบุตร ที่ให้คำแนะนำและช่วยเหลือทางด้านสถิติ

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ พี่ ๆ น้อง ๆ แห่งสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่มีส่วนช่วยเหลือให้กำลังใจ และเป็นแรงผลักดันให้วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จลงได้ โดยเฉพาะ คุณเกื้อกุล วิชชจุฑากุล คุณประติษฐา ศิริพันธ์ และคุณวันหนึ่ง ไกรทางกูร รวมทั้งคุณนันทนา พุฒิกุล ข้าราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ตลอดจนทุกท่านที่มีได้กล่าวนาม แต่มีส่วนช่วยเหลือในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้

พูลสุข น้าสุนีย์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ช
กิตติกรรมประกาศ	ญ
สารบัญตาราง	ฐ
บทที่	
๑. บทนำ	๑
ความเป็นมาของปัญหา	๑
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๓
ขอบเขตของการวิจัย	๓
สมมติฐานในการวิจัย	๓
วิธีดำเนินการวิจัย	๔
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	๕
คำนิยามที่ใช้ในการวิจัย	๕
ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	๖
๒. สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	๑๐
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	๑๐
สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	๑๖
สิ่ง เชปประวัติและพัฒนาการ	๑๖
อาคารสถานที่	๑๖
หน้าที่และวัตถุประสงค์	๒๐
การดำเนินงานและการบริหารงาน	๒๐
การแบ่งส่วนราชการ	๒๑
คณะกรรมการห้องสมุด	๒๓

งบประมาณ	๒๔
บุคลากร	๒๖
ทรัพยากรห้องสมุด	๒๗
บริการของสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์	๓๐
เวลา เปิดบริการ	๓๔
ห้องสมุดคณะ	๓๕
๓. วิธีดำเนินการวิจัย และผลการวิเคราะห์ข้อมูล	๓๗
กำหนดกลุ่มประชากรที่จะศึกษา	๓๗
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	๓๗
การเก็บรวบรวมข้อมูล	๓๘
การวิเคราะห์ข้อมูล	๓๘
๔. สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	๔๒
สรุปผลการวิจัย	๔๒
อภิปรายผลการวิจัย	๑๐๔
ข้อเสนอแนะ	๑๐๘
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	๑๑๓
บรรณานุกรม	๑๑๔
ภาคผนวก	๑๑๗
ประวัติผู้เขียน	๑๔๐

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
๑. จำนวนคณาจารย์ทั้งหมดและจำนวนคณาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามคณะที่สังกัด	๓๘
๒. จำนวนคณาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามคณะและภาควิชา ที่สังกัด	๔๑
๓. จำนวนคณาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามวุฒิการศึกษา	๔๒
๔. จำนวนคณาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามตำแหน่งทางวิชาการ ..	๔๓
๕. จำนวนคณาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามอายุการทำงาน	๔๓
๖. จำนวนคณาจารย์ผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามหน้าที่การทำงาน	๔๔
๗. จำนวนคณาจารย์ จำแนกตามสภาพการใช้สำนักหอสมุด	๔๕
๘. คำร้อยละของคณาจารย์ที่เคยใช้และไม่เคยใช้สำนักหอสมุด จำแนกตาม วุฒิการศึกษา	๔๗
๙. คำร้อยละของคณาจารย์ที่เคยใช้และไม่เคยใช้สำนักหอสมุด จำแนกตาม ตำแหน่งทางวิชาการ	๔๙
๑๐. คำร้อยละของคณาจารย์ที่เคยใช้และไม่เคยใช้สำนักหอสมุด จำแนกตาม อายุการทำงาน	๕๑
๑๑. คำร้อยละของคณาจารย์ที่เคยใช้และไม่เคยใช้สำนักหอสมุด จำแนกตาม หน้าที่การงาน	๕๓
๑๒. จำนวนคณาจารย์ที่ไม่เคยใช้สำนักหอสมุด จำแนกตามห้องสมุดที่ไปใช้ ..	๕๔
๑๓. สาเหตุในการไม่ใช้สำนักหอสมุดของคณาจารย์ทางด้านสังคมศาสตร์ จำแนกตามคณะ	๕๕
๑๔. อัตราความถี่ในการใช้สำนักหอสมุดของคณาจารย์ทางด้านสังคมศาสตร์ .	๕๖
๑๕. จุดมุ่งหมายของคณาจารย์ทางด้านสังคมศาสตร์ในการใช้สำนักหอสมุด ..	๕๗
๑๖. วิธีค้นหาทรัพยากรห้องสมุดของคณาจารย์ทางด้านสังคมศาสตร์	๕๘

ตารางที่

หน้า

๑๗. คำเจื่อน้ำหนักคำตอบการใช้ทรัพยากรห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ของ คณาจารย์ทางด้านสังคมศาสตร์	๖๐
๑๘. คำร้อยละของความเห็นของคณาจารย์ทางด้านสังคมศาสตร์ เรื่องความ เพียงพอของทรัพยากรห้องสมุด	๖๒
๑๙. คำร้อยละของการใช้ทรัพยากรห้องสมุดในหมวดวิชาต่าง ๆ ของ คณาจารย์ทางด้านสังคมศาสตร์ จำแนกตามสาขาวิชา	๖๔
๒๐. คำเจื่อน้ำหนักคำตอบของปัญหาการใช้หนังสือ	๖๗
๒๑. คำเจื่อน้ำหนักคำตอบของปัญหาการใช้หนังสืออ้างอิง	๖๘
๒๒. คำเจื่อน้ำหนักคำตอบของปัญหาการใช้วารสาร	๖๙
๒๓. คำเจื่อน้ำหนักคำตอบของปัญหาการใช้หนังสือพิมพ์	๗๐
๒๔. คำเจื่อน้ำหนักคำตอบของปัญหาการใช้วิทยานิพนธ์	๗๑
๒๕. คำเจื่อน้ำหนักคำตอบของปัญหาการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล	๗๒
๒๖. คำเจื่อน้ำหนักคำตอบของปัญหาการใช้จุลสาร	๗๓
๒๗. คำเจื่อน้ำหนักคำตอบของปัญหาการใช้โสตทัศนวัสดุ	๗๔
๒๘. คำเจื่อน้ำหนักคำตอบของปัญหาการใช้สำนักหอสมุด	๗๕
๒๙. คำเจื่อน้ำหนักคำตอบความต้องการในด้านการใช้หนังสือ	๗๗
๓๐. คำเจื่อน้ำหนักคำตอบความต้องการในด้านการใช้หนังสืออ้างอิง	๗๘
๓๑. คำเจื่อน้ำหนักคำตอบความต้องการในด้านการใช้วารสาร	๗๙
๓๒. คำเจื่อน้ำหนักคำตอบความต้องการในด้านการใช้หนังสือพิมพ์	๘๐
๓๓. คำเจื่อน้ำหนักคำตอบความต้องการในด้านการใช้วิทยานิพนธ์	๘๑
๓๔. คำเจื่อน้ำหนักคำตอบความต้องการในด้านการใช้สิ่งพิมพ์รัฐบาล	๘๒
๓๕. คำเจื่อน้ำหนักคำตอบความต้องการในด้านการใช้จุลสาร	๘๓
๓๖. คำเจื่อน้ำหนักคำตอบความต้องการในด้านการใช้โสตทัศนวัสดุ	๘๔
๓๗. คำเจื่อน้ำหนักคำตอบความต้องการใช้ทรัพยากรห้องสมุดในด้านอื่น ๆ .	๘๕